

Jaarverslag 2019

Ten geleide

Voor u ligt het jaarverslag van de activiteiten van RDN. Los daarvan is er een financieel jaaroverzicht en een verslag van de kascommissie met de meest relevante cijfers.

We zijn afgelopen jaar wat teruggelopen in activiteiten op projectniveau. Aan het einde van het jaar 2019 zijn er 2 actieve projecten in uitvoering: Het huisartsen project in Kisii (Kenia) en het tandartsenproject in Dembi Dolo (Ethiopië).

Op 11 mei 2019 is intern met een bijzondere Nijkerkdag stilgestaan bij het 25 jarig bestaan van RDN, met meer dan 50 aanwezigen en enkele externe sprekers werd bij deze mijlpaal stilgestaan. Vooral het terugkijken wat er in die periode van 25 jaar allemaal is gebeurd, is leuk, vooruitkijken blijft momenteel lastiger.

De relatie met Rotary Nederland is zakelijk, per district wat meer of wat minder betrokken.

Vooral door de teruggelopen activiteiten zijn er op korte termijn geen financiële problemen.

Namens het bestuur, Victor Sterk, secretaris

Bestuur

Het bestuur wordt gevormd door een 4 tal personen:
Voorzitter, Secretaris, Penningmeester en PR-marketing.
Voor fondsenwerving is nog geen aparte functionaris gevonden.

24 dec 2019 heeft onze voorzitter Klaas van Kralingen helaas zijn taken neer moeten leggen omdat hij zijn werk niet meer kon combineren met de tijd die RDN van hem vroeg. Secretaris en penningmeester zijn doorgedaan in hun rol voor een 2^e termijn.

PR-marketing functionaris Marco Mok is halverwege 2019 volgens de planning gestopt met zijn functie, nadat als vervanger Jeroen Bakker was ingewerkt.

Voor de medische disciplines waarin we actief zijn (huisartsen, specialisten en tandartsen) zijn er programmadirecteuren die ieder een eigen vervanger hebben.

Specialisten:

In de loop van het jaar is duidelijk geworden dat het specialistenproject in Kisii (Kenia) werd geconfronteerd met te weinig draagvlak in Kenia, daarnaast was het lastig voldoende vrijwilligers te vinden. Daarom is besloten dit project niet voort te zetten.

Huisartsen:

Van de 2 huisartsenprojecten in Kilifi en Kisii (beide in Kenia) is het eerste na een looptijd van ca 7 jaar volgens plan en in goed overleg met alle betrokkenen aan het eind van 2019 afgesloten.

Tandartsen:

Het project is inmiddels enkele jaren onderweg en loopt goed volgens plan.
Zowel financieel als tav personele bezetting gaat eea voorspoedig.

Er zijn in 2019 geen nieuwe projectlocaties geopend.

Met de teruggelopen activiteiten in Kenia was het niet langer nodig daar 3 auto's te handhaven, de 2 oudere auto's zijn lokaal verkocht. De financiële afhandeling loopt nog met de tussenpersoon van de Nederlandse Business hub in Nairobi. De nieuwe auto komt in 2020 namens RDN op naam van een lokale tussenpersoon te staan.

Overleg

Het bestuur overlegt tenminste per kwartaal, waar mogelijk per skype, daarnaast wordt er ook met het management team (MT) overlegd, waarbij vanuit de projectteams verslag wordt gedaan over de ontwikkelingen per locatie. Zo nodig wordt ook ad hoc overleg gevoerd.

Juridische structuur

Na de (noodzakelijk geworden) wijziging van onze statuten in 2018 staan we min of meer los van Rotary. Dat is niet wat we willen, we zijn zoekende naar een voor alle betrokkenen nieuwe formele band met Rotary Nederland.

Communicatie

Inmiddels zijn er met enkele districten contacten opgebouwd met de huidige gouverneurs en hun opvolgers. Daarmee zijn we voor enkele districten uitgenodigd om aanwezig te zijn danwel een presentatie te verzorgen bij Pets en of Discon.

Bezoeken en presentaties op clubniveau worden in principe beperkt tot die clubs die door een financiële bijdrage op jaarbasis hun belangstelling voor het werk van RDN tonen.

In voorkomend geval wordt altijd geprobeerd om een 2-delig verhaal te vertellen, algemeen wat is RDN en hoe doen we dat en een op de praktijk gebaseerd verhaal van een recent van uitzending teruggekeerde arts.

In 2019 bestaat RDN 25 jaar.

We hebben daar tijdens de traditionele Nijkerkdag op 11 mei op bescheiden wijze aandacht aan besteed.

Met een select gezelschap en een keur aan sprekers hebben we op 11 mei het 25-jarig bestaan van RDN op passende wijze gevierd op de vertrouwde locatie bij de Schakel in Nijkerk. Het was, terugkijkend op deze mooie dag en luisterend naar de aanwezigen een geslaagde middag waarbij gegeven de zorgen voor continuïteit op langere termijn op ingetogen wijze werd stilgestaan bij deze mijlpaal.

We kregen een terugblik in vogelvlucht van onze voorzitter over de afgelopen 25 jaar. Een hele lijst aan locaties waar we korter of langer aanwezig waren, onder goede maar een enkele keer ook onder dreigende omstandigheden kwam langs, met voor alle aanwezigen, in de meeste gevallen ook (oud)gedienden, eigen specifieke herinneringen aan wat zich daar allemaal afspeelde. Dat maakte in de tijd tussen de sprekers en in de pauze dat er veel herinneringen konden worden opgehaald. De aanwezigheid van mama Afrika, Sulinka en ook van haar jarenlange teamgenoot Dick maakte het voor velen aanwezigen tot een hartelijk weerzien.

Er waren diverse jongere geïnteresseerde potentiële uit te zenden collega's, dat maakte dat er ook veel praktische informatie werd uitgewisseld. Met name het gezelschap tandartsen kende veel ervaren en minder ervaren deelnemers, goed voor de continuïteit in de toekomst.

Na de terugblik van de voorzitter kreeg *Alice Grasveld* het woord om haar visie te geven over nut en noodzaak voor dagelijkse zorg met de tandenborstel. Als medisch antropoloog en mondhygiëniste werd op basis van de stelling "Kennis is het beste middel om de wereld te verbeteren" uitgelegd hoe dat in de minder bedeelde delen van Kaapstad niet werkt als je door kiespijn niet naar school kunt.

Daarna kwam *Matthijs Botman* met een gedreven en boeiend verhaal over zijn chirurgische ervaringen op plekken waar veel faciliteiten niet vanzelfsprekend aanwezig zijn en improvisatie dus een belangrijk middel voor succes is. En dat dat werkt liet hij in enkele beelden voor en na een operatie van mensen en kinderen zien.

Amy Besamusca nam ons vervolgens mee op haar reis en verblijf in het arme Burundi met een verdeelde bevolking en veel interne conflicten en corruptie. Vanuit haar

betrokkenheid bij de stichting Kennis zonder Grenzen en haar Sterkte Zwakte analyse kwamen er een aantal mogelijkheden voor hulp als Sociaal Psychiater.

De laatste spreker was *Henri van den Hombergh*, die met veel gedetailleerde informatie zijn heldere visie over wat er in Afrika zou moeten gebeuren. En dat is heel veel, het stellen van veel doelen vraagt om prioriteiten, het meten van resultaten is daarbij belangrijk, evenals het niet eindeloos op 1 plek blijven zitten.

Na deze boeiende en leerzame presentaties was het de beurt aan onze oud voorzitter Herre Kingma om eea in een overall verband te plaatsen en hier en daar te voorzien van uitroeptekens.

Eindconclusie was onder meer dat RDN de afgelopen 25 jaar heel veel nuttig werk heeft gedaan. We zijn ons bewust dat we geen Artsen zonder Grenzen zijn. We zitten in een lastige fase en we willen meer internationaal samenwerken om de mensen in Afrika nog beter te kunnen helpen met het verkrijgen van vaardigheden om zelfredzaam te worden. Dat is de uitdaging die nu voorligt voor de volgende 25 jaar. “Van dokteren naar leren dokteren”.

Tijdens de borrel en het uitstekende Indische buffet dat de mensen van de Schakel voor ons bereid hadden werd er druk over de toekomst gesproken. Voldaan en met een duidelijke boodschap keerden iedereen tenslotte huiswaarts.

Financiën

Dit jaar begonnen we met 4 projecten in uitvoering, wat een financiële druk gaf voor de langere termijn. Door het stopzetten van het specialistenproject in Kisii en door het volgens planning af te ronden huisartsenproject in Kilifi kunnen het huisartsenproject in Kisii en het tandartsenproject in Dembi Dolo op basis van voldoende liquiditeit voortgezet worden. Ondanks de snel en sterk dalende inkomsten is de financiële situatie voor het komend jaar dankzij een – nu nog - ruime reserve nog goed te noemen.

De tegenvallende inkomsten leveren op termijn wel zorgen. Een toenemend punt van zorg is het feit dat we niet in staat zijn te bezoeken clubs zodanig te motiveren dat zij ons willen blijven steunen met de van oudsher gebruikelijke vaste bijdrage. Ook bij externe sponsors en via goede doelen stichtingen is een dalende tendens meetbaar.

Het eind 2017 genomen besluit geen nieuwe doorlopende financiële verplichtingen na 1 jan 2019 aan te gaan zonder dat daarvoor nieuwe financiële dekking is verkregen, blijft van kracht.

We blijven naarstig zoeken naar andere financieringsvormen, bijv. de financiering van 1 uitzending van gemiddeld 6 weken door 1 club of enige samenwerkende clubs.

Separaat is een financieel jaarverslag opgesteld dat is goedgekeurd door de onafhankelijke kascommissie.

Fiscaal voldoen we aan de regels om de ANBI status te mogen voeren.

Beleid (hoofdpijnen)

Gebaseerd op in voorgaande jaren gepresenteerde stellingen is eind 2018 het beleid voor de komende jaren uitgewerkt, besproken en gepubliceerd op de website.

De kern van het beleid is samen te vatten in 3 in punten:

- RDN zendt artsen en tandartsen uit naar ontwikkelingslanden, thans Kenia en Ethiopië, ter verbetering en verhoging van het niveau van medische zorg aldaar.
- RDN legt daarbij sterk de nadruk op onderwijs en (na)scholing. door overdracht van kennis en vaardigheden: 'van dokters naar leren dokters'.
- RDN wil op basis van vraag van de ontvangende partij streven naar inzet van Nederlandse artsen op basis van een duidelijk projectplan met nadruk op kennisoverdracht en met een herkenbare exit termijn.

Projectactiviteiten

TANDHEELKUNDE. (Arjun van den Dussen, programma coördinator)

Tandheelkunde, Dembi Dolo, Ethiopië

In 2019 is het tandheelkundige project in Dembi Dolo, Ethiopië volgens het eerder opgestelde vijfjarenplan gecontinueerd. Zowel in het voorjaar als in het najaar is een team van tandartsen en mondhygiënisten naar Dembi Dolo afgereisd. Gedurende in totaal acht weken hebben ze scholen bezocht, is het Fit for Schoolproject verder uitgerold en zijn rond de 2000 patiënten in de Danka kliniek behandeld. De student Dental Therapy heeft het eerste studiejaar aan het Atlascollege in Addis Abeba succesvol afgerond. Met het management van de Danka kliniek zijn afspraken gemaakt over het opstellen van de businessplan voor het zelfstandig voortbestaan van het project nadat Rotary Doctors zich in 2021 terugtrekt. De gerealiseerde omzetten lijken een voldoende basis voor een winstgevende exploitatie van zowel het curatieve als het preventieve deel van de activiteiten. De contacten met de tandheelkunde opleiding in Dembi Dolo zijn verder aangehaald. Ook met de ministeries in Addis zijn diverse gesprekken gevoerd. Met name over het moeizaam verstrekken van licenties. Van diverse zijden komen verzoeken om een vergelijkbaar project in andere delen van Ethiopië te starten. Hoewel hier niet onwelwillend op gereageerd wordt hangt de realisatie volledig af van nog te vinden externe financiering.

Arjun van der Dussen

HUISARTSEN. (Sulinka Eerdmans, project coördinator)

NCD-project, Kisii, Kenia

De evaluatie van onze aanwezigheid en activiteiten in de regio Kisii gedurende 2018 was voldoende positief om na het voorbije pilotjaar onze werkzaamheden in de 5 clinics voort te zetten.

Gedurende het jaar 2019 werd het schema van uitzendperiodes van 6 weken wederom gehanteerd. De eerste en de laatste week werd gewerkt met respectievelijk de voorgang(st)er en opvolg(st)er.

Thuisbasis:

Het doktershuis in Suneka is veilig en comfortabel. Minpunten zijn: relatieve eenzaamheid (Kisii ligt op zo'n 20 minuten rij-afstand), weinig privacy doordat er meerdere gezinnen op de compound wonen en de aanwezigheid van talloze hanen en de vaak 's nachts aanhoudend blaffende waakhonden veroorzaakten bij menigeen slapeloze nachten.

Het Keniaanse gouvernement heeft samen met China in en vijfjarenplan beoogt alle wegen in het land te voorzien van drainage en duurzaam asfalt. Voor locatie Suneka betekende dit gedurende de bouw maandenlang extreem veel stof en slecht zicht.

Clinics :

Ook dit jaar werd gewerkt in dezelfde clinics t.w. Iyabe, Kenyena, Iranda, Nduru en Gesusu. Zoals ook in 2018 was het commitment en patiënten aanbod in met name Nduru extreem laag. Dit verbeterde niet na meerdere gesprekken hierover met de Min of Health, Sarah Omache. De positieve uitzondering van de 5 locaties was en is Iranda. Hier kunnen we daadwerkelijk kennis overdragen en samenwerken. De overige 4 clinics leveren onveranderd het beeld op van werken in een “stand alone”-positie.

Met andere woorden, het komt neer op capacity building . Van daadwerkelijk samenwerken en daarmee een upgrade geven aan de special clinics is helaas geen sprake.

Artsen/ vrijwilligers:

Van de oorspronkelijke lijst van vrijwilligers/huisartsen is er een aantal niet meer in staat om uitgezonden te worden. Dit heeft enerzijds te maken met leeftijd en anderzijds met het verlopen van de (BIG-) registratie.

Ook bleek bij enkelen onvoldoende kennis over het behandelen/instellen van de insuline-afhankelijke diabetesen.

Operational data:

Gedurende het jaar 2019 (2018 in parentese) bezochten in totaal ongeveer 5300 (5400) patiënten de special clinics. Hiervan waren 500 (750) nieuwe hypertensie, 150 (240) nieuwe diabetes en 150 (250) nieuwe combi HY/DM. Er werden in 2019 acht huisartsen uitgezonden (in de periode maart tot juli waren er geen uitzendingen)

Leo Witkamp (projectleider Kisii)

NCD-project, Kilifi, Kenia (afgesloten)

In 2014 zijn wij in de county Kilifi (Kenia) gestart met het NCD (Non-Communicable Disease)-project om ondersteuning te bieden bij de screening, het vervolgen en de behandeling van diabetes mellitus en hypertensie. In de eerste periode ondersteunden wij bij de screening, diagnostiek en behandeling. In de overdrachtsperiode is onderricht gegeven aan de plaatselijke medewerkers zodat zij het programma voor deze aandoeningen konden overnemen. Richtlijnen voor de behandeling zijn gemaakt en van de RDN-artsen werd een actieve bijdrage aan de scholing van de medewerkers verwacht. In samenwerking met het ziekenhuis in Kilifi (Minister of Health) zijn we gestart op vijf locaties in de omgeving van Kilifi : Vipingo, Matsangoni, Chasimba, Jaribuni en Mtondia. In 2017 en 2018 waren de uitgangspunten behaald bij de eerste drie centra en zijn wij gestart op nieuwe locaties Bomani, Ganze, Vitengeni en Cowdray. Wij bleven contact houden met de verlaten centra en naar bleek functioneren deze prima.

Door intensieve samenwerking met mevrouw Omar (minister of Health) zijn afspraken gemaakt over levering van medicatie en personele bezetting op de bezochte health centers en dispensaries.

In 2018 is een begin gemaakt voor de overdracht van het project naar lokale medewerkers. In 2019 werd duidelijk dat zowel de vroegere als de huidige locaties zelfstandig konden draaien mits de Minister zich bleef inzetten voor de medicatievoorziening en de personele bezetting.

Dit is een verantwoordelijkheid voor de minister en kunnen wij niet van haar overnemen. De doelen screening, diagnostiek, behandeling, overdracht en educatie van de huidige geldende richtlijnen voor Diabetes Mellitus en Hypertensie zijn behaald op de locaties. Een andere, doorslaggevende reden is dat de aantallen nieuwe diabetes patiënten in het afgelopen jaar fors is afgenomen. Dit heeft waarschijnlijk ook te maken met een toename van de diabetessprekuren in het ziekenhuis in Kilifi en de al ingezette behandeling door lokale medewerkers op de locaties. Een mooie ontwikkeling. Vanaf juli 2019 is een start gemaakt met de afbouw nadat onze ondersteuner Henry Amakobe is ingelicht over de afbouw en beëindigen van het project. Hiermee heeft hij de gelegenheid gekregen om zich te oriënteren op andere werkzaamheden. Dit is gelukt mede door de ondersteuning van collegae waarbij hij de mogelijkheid heeft om weer terug te gaan naar zijn hometown en daar een bedrijfje op te zetten.

Bea Visser (projectleider Kilifi)

Specialisten

In 2019 zijn de activiteiten voor de specialisten in Kisii gestopt, enerzijds omdat er geen voldoende belangstelling vanuit Nederland was voor een periode van uitzending, anderzijds omdat er vanuit Kenia sterk de indruk was gewekt dat men niet op onze input zat te wachten.

Het bestuur bedankt alle medische beroepsbeoefenaren die zich in het afgelopen jaar als vrijwilliger hebben ingezet voor de projecten in uitvoering. Wij hopen dat we ook in het nieuwe jaar weer een beroep op uw inzet mogen doen.

Namens het bestuur,
De secretaris
RV Sterk

Juni 2020